basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NSS 2019
'MEO' 2019
SS-KANDIDATE

GRAAD 12

REKENINGKUNDE

NOVEMBER 2020

PUNTE: 300

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 20 bladsye en 'n 15 bladsy-antwoordeboek.

Kopiereg voorbehou

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeurig.

1. Beantwoord AL die vrae.

2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.

3. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien.

4. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.

5. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.

6. Toon ALLE bewerkings tot EEN desimale punt, waar van toepassing.

7. Skryf netjies en leesbaar.

8. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG 1: 45 punte; 25 minute	
Onderwerp:	**Hierdie vraag integreer:**
Vervaardiging	**Bestuursrekeningkunde** Begrippe en Produksiekostestaat Gelykbreek-ontleding en -vertolking **Bestuur van hulpbronne** Interne beheer

VRAAG 2: 45 punte; 30 minute	
Onderwerp:	**Hierdie vraag integreer:**
BTW en Rekonsiliasies	**Finansiële rekeningkunde** BTW-berekeninge Bankversoenings, Ouderdomsanalise **Bestuur van hulpbronne** Interne beheerprosesse

VRAAG 3: 40 punte; 25 minute	
Onderwerp:	**Hierdie vraag integreer:**
Voorraadwaardasie	**Bestuur van hulpbronne** Geweegdegemiddelde-metode en EIEU-metode Interne beheer

VRAAG 4: 65 punte; 40 minute	
Onderwerp:	**Hierdie vraag integreer:**
Vaste Bates en Finansiële State	**Finansiële rekeningkunde** Begrippe en Balansstaat met notas **Bestuur van hulpbronne** Vastebatebestuur

VRAAG 5: 70 punte; 40 minute	
Onderwerp:	**Hierdie vraag integreer:**
Kontantvloeistaat en Vertolking	**Finansiële rekeningkunde** Begrippe, kontantvloeiberekeninge Vertolking van finansiële inligting

VRAAG 6: 35 punte; 20 minute	
Onderwerp:	**Hierdie vraag integreer:**
Begrotings	**Bestuursrekeningkunde** Kontantbegroting: ontleding en vertolking **Bestuur van hulpbronne** Interne beheer

VRAAG 1: VERVAARDIGING (45 punte; 25 minute)

1.1 Kies 'n voorbeeld in KOLOM B wat by die kostekategorie in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.5) in die ANTWOORDEBOEK neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.1.1	Verkoop en verspreiding	A	grondstowwe vir produksie uitgereik
1.1.2	Direkte arbeid	B	oninbare skulde
1.1.3	Administrasie	C	waardevermindering op fabrieksmasjinerie
1.1.4	Fabrieksbokoste	D	produksielone
1.1.5	Direkte materiaal	E	bankkoste

(5 x 1) (5)

1.2 **BERGVIEW VERVAARDIGERS**

Hierdie inligting het betrekking op die finansiële jaar geëindig 29 Februarie 2020. Die onderneming vervaardig emmers.

GEVRA:

Stel die volgende op 29 Februarie 2020 op:

1.2.1 Fabrieksbokoste-nota (16)

1.2.2 Produksiekostestaat (10)

INLIGTING:

A. Voorraadsaldo's

	29 Februarie 2020 R	28 Februarie 2019 R
Goedere-in-bewerking	**?**	130 000
Klaarprodukte	140 000	155 500
Indirekte materiaal	14 300	12 400

B. Bedrae op 29 Februarie 2020 uit die rekords geneem

	R
Salaris: fabrieksvoorman	150 000
Waardevermindering op fabriekstoerusting	145 000
Direkte materiaalkoste	2 200 000
Direkte arbeidskoste	1 209 300
Indirekte materiaal aangekoop	33 100
Versekering	60 000
Water en elektrisiteit	115 000
Huuruitgawe	113 000
Verkope	6 500 000
Koste van verkope (winsopslag op kosprys: 60%)	**?**

- Versekering word deur die fabriek, administrasie en die verkoops-afdeling in die verhouding 3 **:** 2 **:** 1 gedeel.
- Water en elektrisiteit vir Februarie 2020 is steeds uitstaande, R12 000. Die fabriek gebruik 80% van die water en elektrisiteit.
- Huuruitgawe word verdeel volgens die vloerspasie wat gebruik word. Die fabriek beset 7 200 m^2 van die totale vloerspasie van 9 000 m^2.

1.3 **EASY KOSSE**

Easy Kosse vervaardig peuselstafies ('snack bars'). Die finansiële jaar eindig op 31 Desember.

GEVRA:

1.3.1 Verduidelik waarom die verandering in eenhede vervaardig, die vaste koste per eenheid beïnvloed het. (2)

1.3.2 Gee TWEE moontlike redes vir die toename in direkte materiaalkoste per eenheid. (4)

1.3.3 Verduidelik waarom die onderneming nie met die produksievlak en gelykbreekpunt tevrede moet wees nie. Vergelyk en haal syfers aan vir beide jare. (6)

1.3.4 Die eienaar, Mike, wil die gewig van die peuselstafies van 80 gram na 75 gram verminder, terwyl die verkoopprys op R12,50 elk gehou word. Verduidelik EEN rede teen hierdie opsie. (2)

INLIGTING:

	2019		2018	
	Totaal	**Per eenheid**	**Totaal**	**Per eenheid**
Verkope	R675 000	R12,50	R617 500	R9,50
Veranderlike koste	R472 500	R8,75	R390 000	R6,00
Vaste koste	R191 160	R3,54	R191 160	R2,70
Direkte materiaalkoste	R270 000	R5,00	R279 500	R4,30
Gelykbreek-eenhede	50 976		50 000	
Eenhede vervaardig en verkoop	54 000		65 000	

Kopiereg voorbehou

VRAAG 2: BTW EN VERSOENINGS (45 punte; 30 minute)

2.1 BTW

Die volgende het betrekking op Lunga Winkels vir die BTW-tydperk geëindig 30 April 2020. BTW teen 15% is op alle goedere van toepassing.

GEVRA:

Bereken die BTW-bedrae wat deur **(i)** tot **(iii)** op die tabel aangedui word. Dui die effek van ELKE antwoord op die bedrag betaalbaar aan SAID aan. Verwys na die voorbeeld. (8)

INLIGTING:

A. Bedrag verskuldig aan SAID op 1 April 2020, R5 500

B. Bedrae van April 2020-Joernale:

BESONDERHEDE	BTW UITGESLUIT	BTW INGESLUIT	BTW-BEDRAG	EFFEK
Totale verkope	**R544 500**	**R626 175**	**R81 675**	**Toename**
Aankope van voorraad	174 900	201 135	**(i)**	**?**
Onttrekkings van voorraad	32 000		**(ii)**	**?**
Oninbare skulde		7 015	**(iii)**	**?**

2.2 BANKVERSOENING EN INTERNE BEHEER

Die inligting het betrekking op Plaston Handelaars vir April 2020.

GEVRA:

2.2.1 Toon die inskrywings wat in die Kontantjoernale aangeteken moet word. (10)

2.2.2 Bereken die Bankrekeningsaldo op 30 April 2020. (4)

2.2.3 Stel die Bankversoeningstaat op 30 April 2020 op. (9)

2.2.4 As interne ouditeur is jy nie gelukkig met die beheer van kontant in hierdie onderneming nie.

- Verduidelik TWEE probleme om jou vermoede te bevestig. Haal syfers aan.
- Gee raad oor hoe ELKE probleem in die toekoms vermy kan word. (6)

INLIGTING:

A. Inligting uit die Bankversoeningstaat op 31 Maart 2020:

Ongunstige saldo volgens Bankstaat		R19 500
Uitstaande deposito		50 400
Uitstaande tjeks:	Tjek 615 (gedateer 30 Oktober 2020)	15 750
	Tjek 960 (gedateer 20 Maart 2020)	11 850
	Tjek 965 (gedateer 30 Mei 2020)	6 750
Ongunstige saldo volgens Bankrekening in die Grootboek		3 450

- Die deposito van R50 400 het op 14 April 2020 op die Bankstaat verskyn.
- Tjek 960, uitgereik in Maart 2020, is op die Bankstaat vir April 2020 as R14 550 getoon. Die Bankstaat is korrek.

B. Voorlopige totale in die Kontantjoernale op 30 April 2020, voor ontvangs van die April-Bankstaat:

- Kontantontvangstejoernaal, R65 570
- Kontantbetalingsjoernaal, R64 790

C. Inligting op die April 2020-Bankstaat wat nie in die April 2020-Kontantjoernale verskyn het nie:

DATUM	BESONDERHEDE	DEBIET	KREDIET
11	ZL Nkosi (EFO deur huurder)		R31 350
25	Debietorder (Quick Versekeraars)	R9 750	
25	Onbetaalde tjek (P Grobler)	3 375	
28	Rente		150
29	Diensgeld	600	
30	Diensgeld	600	

LET WEL: Die bank het per abuis die diensgeld gedupliseer. Hulle sal hierdie fout volgende maand regstel.

D. Deposito-inskrywings in die April 2020-Kontantontvangstejoernaal wat nie met die April 2020-Bankstaat ooreenstem nie:

- R27 750 op 24 April 2020
- R44 000 op 26 April 2020. Die Bankstaat het dit as R33 500 getoon. 'n Ondersoek het getoon dat die kontantstrokies altesaam R44 000 was, maar slegs R33 500 is gedeponeer. Die tekort kan nie opgespoor word nie en moet afgeskryf word.

E. Inskrywings in die April 2020-Kontantbetalingsjoernaal, nie in die April 2020-Bankstaat nie:

DOKUMENTE	DATUM	BESONDERHEDE	BANK
Tjek 980	29	PNA Verskaffers	R8 600
EFO: P Sithole	30	Onttrekkings	R7 300

F. Bankstaatsaldo op 30 April 2020: ...?

2.3 DEBITEURE-OUDERDOMSANALISE

Die inligting het op Tonga Hardeware betrekking.

GEVRA:

2.3.1 Verduidelik hoe die Debiteure-ouderdomsanalise die onderneming kan bystaan om debiteure meer doeltreffend te bestuur. (2)

2.3.2 Verduidelik TWEE aparte probleme wat deur die ouderdomsanalise uitgelig word. Verskaf bewyse vir ELKEEN. (4)

2.3.3 Noem TWEE strategieë wat Tonga Hardeware kan gebruik om te verseker dat krediet slegs aan betroubare aansoekers toegestaan word. (2)

INLIGTING:

A. Debiteure kry 30 dae om hulle rekeninge te vereffen.

B. Debiteure-ouderdomsanalise op 29 Februarie 2020:

DEBITEURE	KREDIET-LIMIET	BEDRAG VERSKULDIG	HUIDIGE BEDRAG	30 DAE	60 DAE	90 DAE
N Nene	9 000	7 500	3 150	4 350		
P Palm	5 250	6 300	5 700	600		
D Duma	10 500	2 175	750			1 425
S Swart	19 500	18 750	1 500	4 500	6 750	6 000
	44 250	**34 725**	**11 100**	**9 450**	**6 750**	**7 425**

45

VRAAG 3: VOORRAADWAARDASIE (40 punte; 25 minute)

3.1 Voltooi die sinne deur die korrekte voorraadwaardasie-metode in te vul. Skryf slegs die antwoord langs die vraagnommers (3.1.1 tot 3.1.3) in die ANTWOORDEBOEK neer.

3.1.1 Die …-metode aanvaar dat voorraad verkoop word in die volgorde van datum aangekoop.

3.1.2 Die …-metode deel die totale koste van goedere beskikbaar vir verkoop, deur die aantal eenhede.

3.1.3 Die …-metode word vir baie duur, individueel herkenbare items gebruik.

(3 x 1) (3)

3.2 **JJ MODEHUIS**

JJ Modehuis gebruik die periodieke voorraadstelsel. Janine Naidoo besit die onderneming.

GEVRA:

Verwys na Inligting A: Jeans

3.2.1 Bereken die volgende op 29 Februarie 2020:

- Waarde van die eindvoorraad deur die geweegdegemiddelde-metode te gebruik (6)
- Bruto wins (4)

3.2.2 Bereken hoe lank (in dae) dit sal neem om die eindvoorraad van die jeans te verkoop. (4)

3.2.3 Janine oorweeg 'n verandering in die voorraadwaardasie-metode.

- Bereken die waarde van eindvoorraad deur die EIEU-metode te gebruik. (7)
- Noem EEN voordeel van die gebruik van die EIEU-metode. (2)

Verwys na Inligting B: Baadjies

3.2.4 Die eienaar is bekommerd oor die diefstal.

- Bereken die aantal baadjies gesteel. (4)
- Gee TWEE oplossings om die probleem op te los. (4)

3.2.5 Die interne ouditeur is bekommerd oor die voorraadvlakke en die verkoopprys van baadjies.

Verduidelik redes vir sy bekommernis, met syfers, en gee verskillende raad in ELKE geval. (6)

INLIGTING:

A. Jeans:

	EENHEDE	EENHEIDS-PRYS	TOTAAL
Beginvoorraad (1 Maart 2019)	240		R124 500
Aankope	**3 150**		**R1 813 000**
Mei 2019	1 300	R560	R728 000
Oktober 2019	1 450	R580	R841 000
Januarie 2020	400	R610	R244 000
Subtotaal	**3 390**		**R1 937 500**
Terugsendings van Januarie-aankope	130	R610	R79 300
Verkope	2 880	R960	R2 764 800
Eindvoorraad (29 Februarie 2020)	380	**?**	**?**

B. Baadjies:

	2020	2019
	(EENHEDE)	
Beginvoorraad	1 760	
Aankope (min terugsendings)	6 500	
Eenhede beskikbaar vir verkope	8 260	
Eindvoorraad	2 980	
Eenhede verkoop	5 020	
Geweegdegemiddelde-koste per eenheid	R700	R630
Verkoopprys per eenheid	R1 450	R1 070
Voorraadhoudingstydperk	216 dae	103 dae
Winsopslag-% bereik	107%	70%

40

VRAAG 4: VASTE BATES EN FINANSIËLE STATE (65 punte; 40 minute)

AVENGERS BPK.

Die inligting het betrekking op die finansiële jaar geëindig 31 Maart 2020.

GEVRA:

4.1 **Verwys na Inligting B.**

Bereken die ontbrekende bedrae soos deur **(i)** tot **(iv)** aangedui. (16)

4.2 Stel die volgende notas tot die Balansstaat op 31 Maart 2020 op:

- Gewone aandelekapitaal (7)
- Behoue inkomste (8)

4.3 Voltooi die Balansstaat (Staat van Finansiële Posisie) op 31 Maart 2020. Toon bewerkings. (34)

INLIGTING:

A. Bedrae op 31 Maart uit die boeke onttrek:

BALANSSTAATREKENINGE	**2020 R**	**2019 R**
Gewone aandelekapitaal	**?**	4 800 000
Behoue inkomste	**?**	1 181 250
Verbandlening: Grandeur Bank	2 508 000	3 150 000
Vaste bates teen drawaarde	11 458 500	
Handelsvoorraad (balanseersyfer)	**?**	
Netto handelsdebiteure	881 000	
Bank (gunstig)	454 000	
Krediteurekontrole	1 318 000	
SAID: Inkomstebelasting (voorlopig)	972 000	
Inkomste vooruit ontvang	32 000	
Aandeelhouers vir dividende	889 200	752 000
Nominale rekeninge (vooraansuiweringsbedrae)		
Kommissie-inkomste	29 920	
Huuruitgawe	364 000	
Direkteursvergoeding	2 275 000	

B. Onvolledige Vastebatenota:

	GROND EN GEBOUE	VOERTUIE	TOERUSTING
Drawaarde (1 April 2019)		**631 000**	
Kosprys	**(i)**	1 281 000	
Opgehoopte waardevermindering		(650 000)	(200 000)
Bewegings			
Toevoegings		625 000	
Verkope	(850 000)	0	**(iii)**
Waardevermindering		**(ii)**	(42 450)
Drawaarde (31 Maart 2020)			
Kosprys	9 650 000		
Opgehoopte waardevermindering			**(iv)**

Grond en geboue:

- 'n Gebou, op 'n aparte eiendom, is teen kosprys verkoop.

Voertuie:

- 'n Nuwe voertuig is op 1 Januarie 2020 aangekoop.
- Voertuie word teen 20% p.j. op kosprys verminder.

Toerusting:

- Ou toerusting, kosprys R21 000, is op 30 September 2019 verkoop. Die opgehoopte waardevermindering op 1 April 2019 was R15 000.
- Toerusting word teen 15% p.j. volgens die verminderdesaldo-metode gedepresieer.

C. Aandelekapitaal:

DATUM	INLIGTING
1 April 2019	800 000 gewone aandele reeds uitgereik
31 Mei 2019	400 000 gewone aandele uitgereik
1 Oktober 2019	60 000 gewone aandele teruggekoop • Gemiddelde aandeleprys, R7,00 • Terugkoopprys per aandeel, R10,80

D. Dividende:

- 'n Tussentydse dividend van 124 sent is op 30 September 2019 betaal.
- Finale dividende is verklaar, R889 200.

E. Verbandlening: Grandeur Bank

- Vaste maandelikse terugbetalings (rente ingesluit) is gemaak en korrek geboekstaaf.
- Rente van R258 000 is nog nie deur die onderneming geboekstaaf nie.
- Die kapitaalterugbetaling sal gedurende die volgende finansiële jaar dieselfde bly.

F. Die vermindering in die voorsiening vir oninbare skulde, R2 500, is nie geboekstaaf nie.

G. Kommissie-inkomste vir Maart 2020, R41 900, is steeds uitstaande.

H. Die maatskappy het drie direkteure wat dieselfde maandelikse direkteursfooi verdien. Een direkteur het nog nie sy direkteursfooi vir Maart 2020 ontvang nie.

I. Huur vir April 2020 is betaal. Die huur is op 1 Januarie 2020 met 25% verhoog.

J. Netto wins na belasting en inkomstebelasting:

- Die korrekte netto wins na belasting **na alle aansuiwerings** is R2 534 400.
- Inkomstebelasting word teen 28% van die netto wins bereken.

65

VRAAG 5: KONTANTVLOEISTAAT EN VERTOLKING (70 punte; 40 minute)

5.1 Kies die korrekte woord uit dié wat tussen hakies gegee word. Skryf slegs die woord langs die vraagnommers (5.1.1 tot 5.1.4) in die ANTWOORDEBOEK neer.

5.1.1 Die (interne/eksterne) ouditeur word deur aandeelhouers aangestel om 'n onsydige mening oor die finansiële state van 'n maatskappy uit te spreek.

5.1.2 (Direkteure/Aandeelhouers) is verantwoordelik vir die bestuur en bedryf van die onderneming.

5.1.3 Die (Inkomstestaat/Balansstaat) toon die finansiële posisie van die onderneming ten opsigte van sy bates, ekwiteit en laste.

5.1.4 Die (Inkomstestaat/Kontantvloeistaat) is 'n finansiële staat wat die bronne van 'n maatskappy se fondse en die aanwending daarvan toon.

(4 x 1) (4)

5.2 **BOMBAY BPK.**

Die inligting het betrekking op Bombay Bpk. vir die finansiële jaar geëindig 29 Februarie 2020.

GEVRA:

5.2.1 Vul die ontbrekende bedrae in op die Kontantvloeistaat wat verskaf is. Toon bewerkings. Dui uitvloeie tussen hakies aan. (22)

5.2.2 Bereken die volgende finansiële aanwysers op 29 Februarie 2020:

- % bedryfswins op verkope (3)
- Vuurproefverhouding

  LET WEL: Die bedryfsverhouding is 1,6 **:** 1. (5)
- Netto batewaarde (NBW) per aandeel (5)

INLIGTING:

A. Uittreksel uit die Inkomstestaat (Staat van Omvattende Inkomste) op 29 Februarie 2020:

Verkope	R4 824 000
Bruto wins	1 608 000
Waardevermindering	312 600
Bedryfswins	1 122 500
Netto wins voor belasting	984 000
Netto wins na belasting	688 800

B. Uittreksel uit die Balansstaat (Staat van Finansiële Posisie) op 29 Februarie:

	2020 (R)	**2019 (R)**
Vaste bates (drawaarde)	4 830 000	3 760 100
Bedryfsbates	**?**	962 000
Bedryfslaste	774 000	712 800
Handelsvoorraad	619 000	538 000
Bank	0	56 400
Kleinkas	2 500	0
Gewone aandelekapitaal	5 880 000	5 360 000
Behoue inkomste	542 800	236 000
Lening: Kan Bank	950 000	1 300 000
SAID: Inkomstebelasting	26 400 (Kt.)	11 600 (Dt.)
Aandeelhouers vir dividende	165 000	126 000
Oortrokke bank	28 800	0

C. Aandelekapitaal en dividende:

- Die gemagtigde aandelekapitaal bestaan uit 1 500 000 aandele.
- Op 1 Maart 2019 is 60% van die gemagtigde aandele reeds uitgereik.
- Op 30 Junie 2019 is 200 000 addisionele aandele vir R1 240 000 uitgereik.
- Op 29 Februarie 2020 is 120 000 aandele teen R96 000 bo die gemiddelde aandeleprys teruggekoop.
- Totale dividende in die 2020-belastingjaar betaal en verklaar is R286 000.

D. Vaste bates:

- Aanbouings by geboue is gedurende November 2018 voltooi.
- Ou toerusting is verkoop teen drawaarde, R34 500.

5.3 TWEE MAATSKAPPYE: LULU BPK. EN COCO BPK.

Noah Lott het vyf jaar gelede R5,6 m. in die nasionale lotery gewen en toe besluit om R2,8 m. in elk van die twee maatskappye hieronder soos volg te belê:

Lulu Bpk.	400 000 aandele teen R7,00 elk = R2,8 m.
Coco Bpk.	100 000 aandele teen R28,00 elk = R2,8 m.

Hy wil jou mening oor hierdie maatskappye hê.

LET WEL: Wanneer jy die vrae hieronder beantwoord, vergelyk die inligting wat gegee word en haal die relevante finansiële aanwysers vir beide maatskappye aan (persentasies, verhoudings en/of bedrae).

INLIGTING:

	LULU BPK.		**COCO BPK.**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Totale getal aandele	1 100 000 aandele		700 000 aandele	
Aandele oorspronklik deur Noah gekoop	400 000 aandele		100 000 aandele	
Noah se % aandeelhouding	36%		14%	
Huidige markwaarde per aandeel	R9,50		R18,80	
Gewone aandelekapitaal	R9 900 000		R11 900 000	
Behoue inkomste	R1 890 000		R600 000	
Langtermynlening	R9 432 000		R2 500 000	
Bedryfsverhouding	1,7 : 1	1,6 : 1	4,2 : 1	4,8 : 1
Vuurproefverhouding	0,9 : 1	0,8 : 1	3,6 : 1	3,5 : 1
% bedryfswins op verkope	16%	16%	14%	18%
Skuld-ekwiteit-verhouding	0,8 : 1		0,2 : 1	
Netto batewaarde per aandeel	R10,72		R17,86	
Verdienste per aandeel (VPA)	273 sent	233 sent	171 sent	266 sent
Dividend per aandeel (DPA)	110 sent		200 sent	
% opbrengs op ekwiteit	25%	14%	9%	15%
% opbrengs op kapitaal aangewend	20%	12%	10%	14%
Rentekoers op lenings	13%	13%	13%	13%
Rentekoers op vaste deposito's	6%	6%	6%	6%

GEVRA:

5.3.1 Verduidelik watter maatskappy het die beste likiditeit. Haal TWEE finansiële aanwysers aan om jou mening te staaf. (4)

5.3.2 Lewer kommentaar op die verdienste per aandeel en die % opbrengs op ekwiteit van Lulu Bpk. Gee TWEE redes waarom die aandeelhouers met hierdie aanwysers tevrede sal wees. (5)

5.3.3 Lewer kommentaar op die markwaarde van die aandele in Coco Bpk. Verduidelik TWEE punte. (4)

5.3.4 Vergelyk die dividenduitbetalingskoerse van beide maatskappye en verduidelik waarom die direkteure van ELKE maatskappy op hierdie uitbetalingskoerse besluit het. (4)

5.3.5 Noah sê dat die dividend van 110 sent per aandeel wat hy van Lulu Bpk. verdien het, beter is as die dividend van 200 sent per aandeel van Coco Bpk. Gee EEN punt om te bewys dat hy verkeerd is. (4)

5.3.6 Lewer kommentaar op die risiko en finansiële hefboom van ELKE maatskappy. Haal TWEE finansiële aanwysers aan. (6)

5.3.7 Noah wil aandele in Lulu Bpk. teen huidige markwaarde op die JSE koop om die meerderheidsaandeelhouer en HUB te word. Bereken hoeveel Noah sal moet betaal vir die aandele wat hy benodig. (4)

70

VRAAG 6: BEGROTINGS (35 punte; 20 minute)

6.1 Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Skryf slegs 'waar' of 'onwaar' langs die vraagnommers (6.1.1 tot 6.1.3) in die ANTWOORDEBOEK neer.

6.1.1 Oninbare skulde is 'n voorbeeld van 'n betaling in 'n Kontantbegroting.

6.1.2 'n Geprojekteerde Inkomstestaat skat die verwagte wins of verlies vir 'n spesifieke tydperk.

6.1.3 'n Afname in 'n vaste deposito sal as 'n ontvangste in die Kontantbegroting getoon word. (3 x 1) (3)

6.2 **KURUMAN (EDMS.) BPK.**

John Peters is die meerderheidsaandeelhouer en HUB. Jy word voorsien van inligting vir die tydperk geëindig 31 Julie 2020. Daar is vyf ander aandeelhouers.

Verwys na Inligting A.

6.2.1
- Bereken die ontbrekende bedrae deur **(i)** en **(ii)** in die Debiteure-invorderingskedule aangedui. (4)
- Bereken die persentasie korting toegestaan aan debiteure wat hulle rekeninge in die maand van die verkooptransaksies vereffen. (5)

6.2.2 Bereken die volgende begrote bedrae:

- Totale verkope vir Julie 2020 (3)
- Betalings aan krediteure gedurende Junie 2020 (4)
- Addisionele lening wat op 1 Junie 2020 bekom gaan word (4)

6.2.3 Die direkteure het nie gedurende Mei 2020 by die Kontantbegroting gehou nie.

- Identifiseer TWEE oorbetalings in Mei 2020. Verskaf syfers.
- Gee 'n geldige rede vir ELKE oorbetaling geïdentifiseer om hulle besluite te ondersteun. (6)

Verwys na Inligting E.

6.2.4 Hoekom is die ouditeure bekommerd dat die ooreenkoms met Tradecor oneties of moontlik 'n misdaad is? Verduidelik DRIE punte. (6)

INLIGTING:

A. Verkope en debiteure-invordering:

- Ramings van totale verkope vir 2020:

April	R150 000
Mei	R165 000
Junie	**?**

- 25% van alle verkope is op krediet. Die res is vir kontant.
- Daar word verwag dat debiteure soos volg sal vereffen:
  - 60% in dieselfde maand van verkope, onderhewig aan 'n kontantkorting toegestaan.
  - 38% in die maand wat volg op die maand van verkope.
  - 2% van skulde word in die tweede maand wat volg op die maand van verkope, afgeskryf.
- Gedeeltelik voltooide Debiteure-invorderingskedule:

	KREDIETVERKOPE	**MEI**	**JUNIE**	**JULIE**
Mei	R41 250	R23 760	**(i)**	
Junie	**(ii)**		R25 056	R16 530
Julie	R48 000			R27 648
				R44 178

B. Aankope van voorraad en betalings aan krediteure:

- Die onderneming gebruik 'n vastevoorraadbasis met voorraad wat verkoop en maandeliks vervang word.
- Die onderneming gebruik 'n winsopslag van 50% op kosprys.
- 20% van alle voorraad word kontant aangekoop.
- Krediteure word ten volle betaal in die maand wat op die aankoop volg.

C. Lening en rente:

Die lening van Bokke Bank sal op 1 Junie 2020 verhoog word. Rente teen 20% p.j. is nie gekapitaliseer nie en is aan die einde van elke maand betaalbaar.

D. Uittreksel uit die Kontantbegroting vir die drie maande geëindig 31 Julie 2020:

	MEI		JUNIE	JULIE
ONTVANGSTE	**Begroot R**	**Werklik R**	**Begroot R**	**Begroot R**
Kontantverkope	123 750	142 400	130 500	144 000
Invordering van debiteure	38 010	26 000		44 178
Lening			**?**	
Verkoop van eiendom	0	320 000		
Verkoop van ou voertuig	40 000	95 000		
BETALINGS				
Kontantaankoop van voorraad	22 000	18 000	23 200	**?**
Betaling aan krediteure	80 000	80 000	**?**	**?**
Salarisse	28 000	28 000	28 000	42 000
Advertensies	5 600	8 400	5 600	5 600
Personeelopleiding			30 000	
Rente op lening	6 000	6 000	7 500	7 500
Voertuig-instandhouding	12 200	36 350	5 800	5 800
Aankoop van voertuig	235 000	235 000	-	-
Huuruitgawe	0	0	0	0
Veiligheidspersoneel	8 000	6 500	8 000	8 000

E. Ooreenkoms met Tradecor:

Die HUB, John Peters, het besluit om een van die maatskappy se eiendomme teen boekwaarde te verkoop. Hierdie eiendom is oorspronklik in 1980 vir R320 000 gekoop. Volgens die verkoopsooreenkoms sal die aankoper, Tradecor, die eiendom vir R26 000 per maand aan Kuruman (Edms.) Bpk. terugverhuur met ingang van 1 Junie 2020.

Die ouditeure van Kuruman (Edms.) Bpk. het ontdek dat die alleeneienaar van Tradecor John Peters se vrou is. Hulle beskou hierdie ooreenkoms as oneties en moontlik 'n misdaad.

35

TOTAAL: 300

Kopiereg voorbehou